

ABONNEMENT
BIJ VOORUITBETA-
LING BINNENLAND
4.50 BUITENLAND
5.50 PER JAAR-
GANG. VOOR AN-
NONCES WENDE
MEN ZICH TOT
DEN UITGEVER.

MAANDBLAD VOOR DE BEELDENDE
VAKKEN. REDACTIE THEO VAN DOES-
BURG. UITGAVE X. HARMS TIEPEN.

ADRES VAN RE-
DACTIE: KORT
GALGEWATER 3
LEIDEN. ADMI-
NISTRATIE: X.
HARMS TIEPEN,
HYPOLITUSBUURT
37 DELFT, INTERC.
TEL. 729 EN 690.

1e JAARGANG

MAART NEGENTIENHONDERDACHTTIEN

NUMMER 5.

DE NIEUWE BEELDING IN DE SCHILDERKUNST.

DOOR PIET MONDRIAN. IV. DE REDELIIKHEID DER NIEUWE BEELDING.

Al openbaart de nieuwe beelding in de schilderkunst zich enkel en alleen door de eigene kunstuiting zelve — het kunstwerk toch behoeft ten eenen male geen verklaring in woord — zeer veel omtrent de nieuwe beelding kan door het woord tot direkte uiting komen, zeer veel kan door beredeneering tot klaarheid worden.

Kan de spontane uiting der intuïtie, welke het kunstwerk realiseert (m.a.w. de geestelijke inhoud er van) slechts door de woordkunst vertolkt worden (zie inleiding bldz. 3) — er is nog het woord zonder kunst, de beredeneering, de logische verklaring, waardoor de redelijkheid van een kunstuiting aangetoond kan worden.

Daarom is het zeer wel mogelijk dat de kunstenaar van heden het woord voert over zijn eigen kunst.

En thans, nu het nieuwe in de beelding nog nieuw, nog weinig algemeen bekend is, is het zelfs noodzakelijk dat juist de kunstenaar zelf dit doet — later kan de filosoof, de wetenschappelijke, de theoloog, en wie dan ook, hem, zoo mogelijk, completeeren en verbeteren. Thans is de eigene werkwijze slechts helder en klaar voor hen die al arbeidende daartoe kwamen. ¹⁾

Al groeiende en al culmineerende zal het nieuwe voor zich zelf spreken, zich zelf verklaren — evenwel is het billijk, dat door buitenstaanden thans naar verklaring van den nieuwen kunstvorm gevraagd wordt en logisch, dat de kunstenaar, na het ontstaan van het nieuwe, zich daarvan tracht bewust te worden.

Want het bewuste in de kunstuiting is mede een kenmerk van het nieuwe van heden: de kunstenaar is niet langer een blind werktuig der intuïtie. In het kunstwerk domineert niet meer het natuurlijk gevoel: het is uiting van geestelijk gevoel — d.i.

¹⁾ Een waarachtig criticus kan — enkel door diep mensch te zijn en door zuiver te zien — ook zonder bekend te zijn met de werkwijze, over den nieuwen kunstvorm schrijven — doch een waarachtig criticus is zeldzaam!